N. 291. 1837

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Vrijdag 8 *December.*

Frankrijk.

Parijs, den 5den December.

De *Moniteur* behelst heden eene ordonnantie waarbij eene nieuwe organisatie aan het departement van oorlog gegeven wordt; dezelve wordt gevolgd van eene tweede, houdende de benoeming van den luitenant-generaal *Despan de Gubières* en *Martineau des Chesnes* tot directeurs-generaal aan het ministerie van oorlog; de eerste belast met de afdeeling personeel en militaire operation; de ander met de controle, de centralisatie en algemeene comptabiliteit.

— Heden is in de kerk van het hotel der Invaliden de lijkplegtigheid ter eere der gesneuvelden van Constantine gevierd geworden. Reeds bij den eersten ingang van het gebouw zag men een groot zwart kleed hangen, waarop de woorden gelezen werden: *Aan den generaal Damremont en aan de dappere gesneuvelden onder de muren van Constantine, — October* 1837. De voorgevel van de kerk was eveneens in het zwart behangen, gelijk het geheele gebouw van binnen, van boven tot beneden; het geheel werd door waskaarsen verlicht, terwijl men bij elken boog, in een medaillon, met gouden letters, de namen las van al de gesneuvelden op den 11, 12 en 13den october, beginnende met de generaals *Damremont*, *Perregaux*, den kolonel *Combes*, enz. Aan het hoogereinde der kerk, nabij het hoofdaltaar, waren twee estrades opgerigt voor de muzijkanten en zangers der lijkmis; aan den voet van het altaar waren zetelplaatsen voor den aartsbisschop van Parijs en de geestelijkheid en voor de Prinsen en verdere hooge personen; onder den koepel was, op eene zeer kostbare *catafalque*, het lijk van den generaal *Damremont* geplaatst; op het doodkleed lagen de teekenen van zijn' rang, ter zijn hoofd toe; nog geheel bevlekt met het slijk waarin hij viel, op het oogenblik dat de generaal het doodelijk schot bekwam. Talloozo waskaarsen omgaven de lijkbaar, op welks vier hoeken vier vuurpotten waren geplaatst, terwijl daarbij bovendien de in Afrika veroverde standaarden prijkten. Aan den voet der lijkbaar waren de luitenant-generaals *Mortemart*, *Neigre*, *Colbert* en *Rohaut de Fleury* gezeten, ieder door een onder-officier van hun wapen bijgestaan. Het overige van de kerk was voor de gereserveerde plaatsen ingeruimd. Op de tribune voor het korps diplomatiek, merkte men den nuntius van den Paus, de griekschc, portugesche en spaansche gezanten op. Ten 12 ure kondigde het kanon der Invaliden de komst van den hertog *van Orleans* en van de hertogen *van Aumale* en *Montpensier* aan. Daarop werd de lijkmis van den heer *Berlioz* uitgevoerd, waarna de aartsbisschop de absolutie gaf en een *de profundis* werd gezongen, waarmede de plegtigheid een einde nam.

— De hertog *van Nemours* zal, naar men uit Marseille schrijft, aldaar een paar dagen vertoeven, en een groot feest te zijner eer gegeven, bijwonen. De *Sémaphore* van den 1sten zegt, dat het berigt van 's Prinsen komst te Toulon, den vorigen dag door dat blad gegeven, voorbarig was.

— De leden der doctrinaire partij zijn weder bedacht om hunne voorbereidende vereenigingen te houden, en wel ten huize van den heer *Delessert*. Men denkt dat een veertigtal leden der kamer zich daar zullen laten vinden.

— Men zegt dat met 1 januarij aanstaande de dienst der nationale garde zal verligt worden en verscheidene posten niet meer door haar worden betrokken.

— Verscheidene spaansche agenten, die in last hadden om rekruten voor het carlistische legioen te winnen, hebben van wege den oorlogsminister het stellig verbod gekregen om wervingen te doen.

— Over de Spaansche zaken worden heden alleen berigten uit Madrid tot den 27sten medegedeeld. Ook de gedeputeerden hebben even als de senaat, en wel met 39 tegen 32 stemmen; sommige der verkiezingen van de hoofdstad voor nietig verklaard, ten gevolge daarvan houden de heeren *Arguelles*, *Heros*, *Seane*, *Davila*, *Cantero*, *Mendizabal* en andere op, voor het tegenwoordige lid van de kamer te zijn. De meerderheid voor de stemming zou waarschijnlijk grooter geweest zijn, indien vele leden er zich niet aan onttrokken hadden. In de kamer van gedeputeerden waren de discussien begonnen over het adres van antwoord; verscheidene leden hadden tegen hetzelve gesproken; een derzelve, de heer *Lajan*, beklaagde zich vooral over het fransch gouvernement, dat aan de karlisten de vrije gelegenheid gaf tot den inkoop van al hetgeen zij tot hun onderhoud en hunne krijgvoering noodig hadden. De discussien zouden waarschijnlijk tot in de volgende zitting voortduren.

Bij een decreet van den 24sten was don *Cabrera de Nevares* benoemd tot politieken chef der provincie Madrid.

De minister van binnenlandsche zaken had zijne demissie gegeven, de Koningin Regentes had den minister van marine voorloopig met de waarneming van dat departement belast. In de stad [illegible] ook een gerucht, dat de heer *de Sonnhaebe* tot president van den raad geroepen werd.

De berigten van de grenzen behelzen niets bijzonders.

— De beurs was heden vrij levendig, vooral met betrekking tot den binnenlandsche koers, waarin door de onzekerheid omtrent de reductie der 5 pCt. renten steeds een neiging tot daling merkbaar is. Van de Napelsche renten is heden de coupon genomen, de koers was gisteren 99,50, heden werd dezelve 96,90 geopend. De portugesche fondsen gaan meer en meer achteruit. De notering was heden (5 *December*): 5 pCt. 107,15; 3 pCt 80,25; Nap. rent. 96,50 Sp. Ardoins 20⅞; Pass. 4½; Port. 17⅞; Rom. L. 100⅞.

Duitschland.

Frankfort den 3den December.

In een brief uit Berlijn leest men het volgende: " Omtrent de jongste groote reis des Keizers van Rusland zijn hier nog eenige tot nu toe door de dagbladen niet vermelde bijzonderheden bekend geworden. Onder anderen heeft de Keizer wederom het ongeluk gehad van met het rijtuig om te vallen, gelukkig zonder eenig letsel te bekomen. Aan de Grusische Oudsten heeft de Keizer hun dubbelzinnig gedrag ten aanzien van Rusland scherp verweten en hen met de gevolgen van zijn ongenoegen bedreigd, zoo zij in het vervolg niet met meer rondborstigheid te werk gingen. Voorts beweert men, dat de afgezanten der Porte, zoowel te Wosnezensk als te Gumri, waar de Seraskier van Erzerum gekomen was, niet zoo vriendelijk ontvangen zijn als de vroegere Turksche gezant te St. Petersburg, naardien Rusland tegenwoordig eenige reden van ontevredenheid over zijnen Turkschen bondgenoot zou hebben. Daarentegen heeft de keizer den jongen troonsopvolger van Perzie, een knaap van acht jaren, dien zijn vader, de regerende Schach, naar Erivan gezonden had om den hoogen reiziger te begroeten, met veel goedheid en vriendelijkheid ontvangen. Z. M. nam den jongen prins op den schoot en sprak hem zeer liefderijk toe, hetgeen op het gevolg van den eenigzins bedremmelden prins blijkbaar een zeer gunstigen indruk maakte."

— Zes hoogleeraren der Göttinger Universiteit, de heeren *Conradi*, *Gieseler*, *Mühlbruch*, *Lucke*, *Ribbentrop* en *Herbert*, hebben openlijk verklaard het voorbeeld hunner ambtgenoten, in het protesteren tegen het koninklijk patent, niet te zullen volgen, en bereid te zijn den eed op de herstelde constitutie van 1819 af te leggen. Verscheiden voornaame ambtenaren hebben het formulier van dien eed reeds geteekend. Het gerucht dat de Hanoversche Stadsregering insgelijks tegen genoemd patent geprotesteerd had, heeft zich tot heden toe niet bevestigd. Velen uiten de vrees dat de uiteenloopende meeningen der Hoogleeraren eenen nadeeligen invloed op den bloei dier Universiteit zullen uitoefenen, waar men thans ruim negen honderd studenten telt, onder welke drie honderd zeven en tachtig buitenlanders gevonden worden.

— De koning van Beijeren heeft eene nieuwe verdeeling van zijn Rijk verordend, volgens welke de acht kreitsen, waarmit het is samengesteld andere benamingen verkrijgen, te weten, de tegenwoordige Isarkreits heet voortaan Opper-Beyeren; de Onder-Donaukreits Neder-Beijeren, de Rijnkreits de Paltz, de Regenkreits Opper-Paltz en Regensburg, de Opper-Mainkreits Opper Frankenland de Rezatkreits Middel-Frankenland, de Onder-Mainkreitz, Onder-Frankenland en Aschaffenburg, en de Opper Donaukreitz Zwaben en Neuburg. Het hoofdoogmerk des Konings hiermede is, geheiligde historische herinneringen met het tegenwoordige te verbinden en aan volgende geslachten te doen overgaan.

— Volgens de jongste berigten uit Maltha is de cholera op dat eiland geheel verdwenen. De engelsche vloot was naar Maltha teruggekeerd en zou aldaar overwinteren.

— In de jongste berigten uit Griekenland wordt gemeld, dat verscheiden der voornaamste hofbeambten, uit Beijeren afkomstig, derwaarts zouden terugkeeren; ook de oorlogsminister generaal *Schmalz* had zijne demissie aangeboden, maar zij was hem geweigerd. Volgens sommigen lag de oorzaak van het ontslag van vele Beijeren tegenwoordig uit de griekschc dienst, aan de noodzakelijkheid waarin koning *Otto* verkeerde, om ten deze aan het verlangen der inboorlingen toe te geven.

Koning *Otto* heeft den zweedschen officier *Mekerkjelm*, [illegible] kommandant van Carlsborg, eene kostbare eere-medaille [illegible] den, tot erkentenis van zijn dapper gedrag, bij het bestormen van

den Akropolis, op den 26 April 1822, waarbij hij met drie kogels is gewond geworden.

— Te Weenen waren den 29sten November genoteerd, 5 pCt. Met. 105⅛; 3 pCt. 78⅜.

Nederlanden.

Bazel, den 7den December.

Door Z. M. is dezer dagen tot ontvanger der belastingen te Waspik en 's Gravenmoer benoemd de heer *F. C. Heyliger*.

— Gisteren is alhier gepasseerd de heer *Stichel*, consul van Hessen-Darmstadt, die in het logement *den Gouden Leeuw* afgestapt.

— Dezer dagen is door Zijne Exc. den Minister van Binnenlandsche zaken gearresteerd de lijst der stations voor de beambten van den waterstaat, bij de buitengewone dienst en correspondentie langs de dijken, gedurende den ijsgang en het hoog opperwater op de rivieren, in den winter van 1837 en 1838; zijnde onder anderen bepaald dat zullen worden gestationeerd: de Schoonhoven, *M. C. Beyerinck*, hoofd-ingenieur, *F. W. Conrad*, ingenieur, en *M. J. Sosteman*, opzigter; te Krimpen, *P. Fuyck*, opzigter; te Vianen, *A. Gravé* ingenieur en *D. J. Saultyn Schaagt*, aspirant-ingenieur; te Gorinchem *D. Mentz*, inspecteur, *Docters van Leeuwen* en *N. H. Hoeufftger*, ingenieurs; en *J. P. H. Rolf Lens*, aspirant-ingenieur; te Asperen, *P. van Regemmorter*, opzigter; en te Merdijkveld, *C. C. de Keyzer* jr., opzigter. Voorts zijn door het Departement van Oorlog de noodige maatregelen genomen geworden, ten einde, op de eerste aanvrage van de directeuren der artillerie, de gevorderde detachementen artillerie en tot het doen van seinschoten te Vianen en te Schoonhoven, in marschvaardigen staat te houden.

— Uit 's Hage schrijft men dat de kapitein *B. de Bast*, voormalig eerste professor en *chef doyen* van de ridder Akademie van St. Michael te Gent, aan de stedelijke regering der residentie een verzoek heeft ingediend, om een geschikt lokaal te bekomen 't welk hij voor eigene rekening tot een gymnasium wil inrigten, om daarin *gratis* onderwijs te geven aan de kweekelingen der godshuizen, armenscholen en andere behoeftige kinderen.

— In de *Nijmeegsche Courant* van den 6den dezer worden eenige bijzonderheden medegedeeld, omtrent de te Eibergen, bij Zutphen, ontdekte mergelstof, welke men *mergelkoeken* heeft genoemd en die tot een cement schijnt te kunnen worden gebezigd beter dan tot heden in ons land gebruikt is. De heer *van Eys Reering*, te Eibergen, op het bestaan der mergelkoeken (*septaria*) in zijne gemeente opmerkzaam gemaakt door eene verhandeling van den hoogleeraar *van Breda* (Letterbode 1834, N°. 6), spaarde noch kosten noch moeite, om zich van de waarheid te verzekeren en ontdekte ook werkelijk datgene 't welk voor vele personen voorzaan eenen geheel nieuwen tak van nijverheid kan opleveren. Z. Exc. de heer gouverneur van Gelderland van het gebeurde onderrigt, liet verdere naspoorigen bewerkstelligen, gelijk eene later door de gedeputeerde staten benoemde commissie tot dat einde met vrucht is werkzaam geweest. Er blijft nog slechts over, om door proefneemingen de middelen te bepalen, waardoor deze stof te bewerken en tot metsel-specie te bereiden zij, en met dat doel houdt zich thans de heer ingenieur *Camp* bezig en is het te verwachten, dat men te dien opzigte spoedig een gunstig resultaat bekome.

— Naar in dezelfde courant vermeld wordt, heeft Z. M. de benoemingen gedaan van de leden der polderbesturen in de provincie Gelderland, en zulks ter uitvoering van het nieuwe reglement voor de riviérpolders in die provincie.

— Van de Helder wordt van den 5den dezer gemeld, dat op den middag van dien dag het Nederlandsch Koopvaardijschip *Oud Alblas*, gevoerd door kapitein *J. B. Strumpler*, aan boord hebbende kolonale troepen, onder bevel van den kapitein *L. Stokbrao*, en naar de Oost bestemd, Texel is gestevend.

— Omtrent het verbranden van het schip *Diligence* van Amsterdam, te Passaroang, waarvan wij eergisteren gewag maakten, leest men in de *Amsterdamsche Courant* het volgende:

„Het schip *Diligence*, kapitein *Hendrik Bos* (een driemaster van 760 ton, in 1830 te Antwerpen voor rekening van den heere van *Geist* en *Loos* gebouwd), is, volgens brief van Batavia van den 28sten Augustus, in den voormiddag van den 22sten dito, ter reede van Passaroang liggende, in brand geraakt en den navolgenden ten vier ure door het springen van het buskruid uit elkanderen geslagen en vijf vademen in het water gezonken; het volk had zich ter nauwernood kunnen redden, zonder het minste, zelfs van hunne kleederen te hebben kunnen bergen, en was, van alle ontbloot, niet de grootste menschlievendheid door de ingezetenen van Passaroang opgenomen, terwijl van het schip of van de lading niets had kunnen geborgen worden; de oorzaak van den brand was onbekend."

De belgische vertegenwoordigers hebben gisteren het ontwerp voor de oprigting eener militaire kweekschool, zoals het bij de afdeelingen gewijzigd is, in zijn geheel met 72 tegen 18 stemmen aangenomen. Vele leden zijn van meening, dat deze wet, door de aangevraagde veranderingen die zij bij de behandeling in de kamer heeft ondergaan, nimmer in haar geheel zal kunnen ten uitvoer gelegd worden; terwijl andere denken, dat de tegenwoordige school te Brussel met enige veranderingen, daar wel goed kunnen blijven, aangezien de kamer bepaald hebbende, dat de kweekschool in eene centrale plaats naar de keus van het bewind moest gevestigd worden, de ministers het zouden doen voorkomen, dat Brussel als zone centrale plaats van den derden rang kon aangemerkt worden.

— Te Gent is een prospectus verschenen van een nieuw patriotisch blad, *le Franc Belge*. Hetzelve begint met het betoog, dat wanneer een volk zijne vrijheid door eene revolutie heeft gewonnen, het slechts halverwege gekomen is; de tweede helft moet dan nog afgelegd worden, namelijk, voordeel trekken van die revolutie.

— De heer *de Meulenaere* is tot kommandeur der orde van den keizer van Brazilie benoemd.

— Te Antwerpen was gisteren (6 *December*) de fondsnotering: Belg. 101¾; Sp. Ard. 19¾, ⅝; Nap. r. 91⅛; B. Tav. 39; Sicil. 90½; Rom. L. 101; Certif. te Antw. 98¼; Bras. 79; Wisselkoers op Amst. en Rott. ½ pCt. pr. kont en pap.

De Londensche berigten tot den 4den door de Belgische bladen gegeven, houden niets meldenswaardig. Ter beurze van 11. Maandag waren te Londen genoteerd: 3 pCt. gecons. 94; Ned. 2½ pCt. 54¼; id. 5 pCt. 102¼; Spanje 19⅝; Portugal 3 pCt. 18¾, 19⅛, ¾; Braz. 78¾, ½, ⅝, ⅜.

Graanmarkt te Amsterdam.

VAN WOENSDAG 6 DECEMBER.

TARWE. — Als waren bij gevijven verkocht: 130 pd. p. Rost *f* 259; 131 pd. witb. Pools. *f* 293; 128 pd. o. Zeeuws *f* 238, 125 pd. Kub. *f* 205; 125 pd. j. Vriess. *f* 203; 124 pd. n. Gron. *f* 198; 125 pd. b. Pools. *f* 260; 130 pd. Wismar *f* 248; 128 pd. roodb. Pools. *f* 260.

ROGGE. — Met weinig handel: 122 pd. j. Drents. *f* 154.

GARST. — Flaauw: 107 pd. j. Old. Winter *f* 114; 102 pd. n. dito Zomer *f* 110; 96 pd. dito *f* 100.

BAVER. — Zonder handel.

BOEKWEIT. — Prijshoudend: 118 pd. Amersf. en Nijkerker *f* 146; 116, 117 pd. Bredasche *f* 141, 143.

ZAADMARKT.

KOOLZAAD. — In een doen: Kromhorn 44½ *£*; Vriesch 44 *£*; Groninger 44 *£*.

LIJNZAAD. — Flaauw: 112 pd. Zeeuws. *f* 245.

RAAPOLIE. — In een doen met weining of geen handel: per 6/w. *f* 33¾; Vlugend *f* 33 à 32¾; Mei 1838 *f* 30½ à 31.

LIJNOLIE. — Per 6/w. *f* 29½ à ¼; Vlugend *f* 28¾.

Ter Amsterdamsche beurze van gisteren (6 *December*) werden de volgende fondsen verhandeld: Werk. Sch. a½ pCt. 53⅛, ⅜; dito 5 pCt. 101⅜; Kamphil. 2½, ½; Amst. Syndik. 93 15/16, ⅝; id. 3½ pCt. 76⅝; Handelmaats. 172⅛, ¼; 170¾, 2; 2½; O. Indie 5 pCt. 100 11/16, 99 15/16, 100; Haarl. Spoorweg 127; Rotterd. 119; Ardoins 85 *£* 19 5/8, 9/16; Passive 5 1/16, ⅜; Metall. 100 5/16, 1/16; Columb. 17/16; Braz. 78¾, ⅜.

MET HOOGE TOESTEMMING.

Het Gezelschap KOORDDANSERS, GROEPISTEN en PANTOMIMISTEN van Weenen, zal de eer hebben op Vrijdag den 8. dezer eene *Derde Representatie* te geven, in de Tent, staande op het Kasteelplein, bestaande in ACROBATISCHE EXERCITIEN met en zonder Balanceerstok door het geheel gezelschap, gevolgd door DE DRIE CHEVALIERS krijgsdans op drie Koorden; na hetzelve: ARLEQUIN STAND EELD, Baletpantomime in 2 Bedrijven; tot slot de groote Optogt. BALET-PANTOMIME, en buitengewone Kunstoefening van de onvergelijkelijke OLYPHANT, Mademoiselle *BABA*.

M. d. Le Cierf zal de eer hebben een Pantomimische Voorstelling met gemelde Olyphant voor te stellen, waarop zij zich met regt kan beroemen, dat iets zoodanigs nimmer voor de oogen van iemand is ten uitvoer gebragt.

De aanvang is precies ten 6 ure.

De directie beroemt zich in de gunst van het edelachtbaar kunstlievende, en hoopt dat zij met haar talrijk Gezelschap, door goede uitvoering, Costumes, fraai verlicht en goed verwarmd lokaal, zich zulks zullen waardig maken.

F. NEISZ en L. CIERF en COMP.
Directeurs.

---

* * * Bij K. J. CIHRBEEK, te *Groningen*, is gedurende uitgegeven: *Het Tweede en Laatste Deel* van het voor ieder Christen Leeraar zoo buitengemeen belangrijk Werk, getiteld:

HET PROTESTANTSCH LEERAARS-ARSENAAL,
EN DESZELFS
AANHANGSEL ONVANGT
een Handboek der Praktische Godgeleerdheid. Naar het Hoogduitsch van den *Prelaat* L. Hoffmann *Vermeerd* en *Omgewerkt* door J. Busch Keiser, *Leeraar bij de Hervormden te Westerwijtwert*.

De prijs van het geheele Werk, uit twee zware Boekdeelen bestaande, is *f* 11,00.

Te Breda, bij BROESE en COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.